

הלנה המכוערת

מחזה קצר

מאת שי שבתאי

דמויות:

פיץ: זקיף מסדרון

ציקס: מפקד המשמר

נלה: נסיכה יפה

מקום וזמן ההתרחשות: ממלכה דמיונית, בזמן דמיוני

הלנה המכוערת

פיץ: אני מרוצה מהחיים. לא מתלונן.

(צועד ימינה ושמאלה)

לא חסר לי דבר.

(צועד)

אמנם, בסך הכל זקיף.

אבל לא סתם שומר, לא. זקיף! במשימה סודית. כן. חשאית.

(צועד)

כאן, ממש ליד, בקצה המסדרון, חדר. אבל לא סתם חדר. לא. חדר! בתוכו הנסיכה נלה עומדת ללדת את הדוכסית. זאת תהיה ילדה! זאת תהיה נסיכה! ואת מי בחרו מבין ארבעים ושמונה אנשי המשמר המלכותי להיות זקיף מסדרון חדר הלידה? אותי. פיץ. אני בסך הכל פיץ. אשתי גונדולה - כל הזמן, פיץ, מתי כבר, פיץ, אולי תגיד להם, פיץ, מתי תהיה, ואני-גונדולה, סבלנות, הם רואים, הם שומעים, הם יודעים שפיץ זה לא סתם, פיץ יש רק אחד, הא גונדולה? והנה, בבקשה: זקיף מסדרון חדר הלידה המלכותי. זה תוספת, ברור, זה קידום. רק אדם נאמן כמוני יכול להיות זקיף מסדרון חדר הלידה המלכותי. איך גונדולה תשמח.

(צועד. נשמעות צעקות כאב של הנסיכה)

ברוך שלא עשני נסיכה כורעת ללדת. קצת מוזר מה שקורה כאן. הנסיך לא הגיע, ומשרתותיה של הנסיכה לא בחדר... מה לזקיף כמוני וללידתה של דוכסית? מה זה משנה

פיץ, מה זה חשוב, בוודאי אהפוך בקרוב לזקיף מסדרונות ראשי, ואולי אפילו אהיה ממונה על זקיפי המסדרונות, עוד העלאה במשכורת, כבוד ודרגות! אולי אפילו אתקדם להיות השומר האישי של הדוכסית הקטנה, למה לא? פיץ יכול. פיץ-

(צעקות כאב לידה. בכי תינוק)

הנה, איזה מתוקה, פיץ ופצפונת **(קורא בקול)** אני אשמור עלייך דוכסית, חיי הם שלך!
(נשמע קול הנסיכה מבחוף- לא, לא, לא!!! פיץ משתומם, מנסה להציץ. שקט של כמה שניות)

דממה. לא צהלות, לא שמחה, אף לא בכי... מה קרה לה לקטנה? ולמה לא מצללים הפעמונים? אנסה לראות.

פיץ מתקרב לעבר קצה המסדרון.

פיץ: הנה. עוד צעד אחד, ואעבור את התחום המותר... **(מרים רגלו)** האם אפר את החוק על מנת לספק סקרנותי? **(מוריד את הרגל)** לא! **(מרים רגלו)** אבל, זו סקרנות שמוצאה דאגה כנה, אולי אוכל לעזור במשהו- **(מוריד רגלו)** לא מסוגל... **(מרים רגלו)** בפעם השלישית זה תמיד מצליח-

נכנס מפקד המשמר ציקס. פיץ נבהל, נופל, קם. משתחוה עד עפר.

ציקס: קום. שמך?

פיץ: פיץ, המפקד.

ציקס: פיץ?

פיץ: כן המפקד.

ציקס: מה תפקידך?

פיץ: זקיף מסדרון הלידה המלכותי המפקד.

ציקס: ותחום המסדרון ברור לך זקיף?

פיץ: ברור המפקד.

ציקס: חייך יקרים לך?

פיץ: מאוד המפקד.

ציקס: אם כך למה חצית את תחום המסדרון?

פיץ: חציתי את התחום?

ציקס: רגלך הימנית שהתה באוויר, מעבר לתחום המותר!

פיץ: היה לי גירוד חירום המפקד.

ציקס: גירוד חירום?

פיץ: בדיוק בנקודת חיבור הרגליים, גירוד איום.

ציקס: אם אתה רוצה לשמור על מה שנמצא בנקודת החיבור, תפסיק לשקר.

פיץ: אני נשבע בחיי ובחיי גונדולה אשתי המפקד.

ציקס: גונדולה?

פיץ: אשתי המפקד.

ציקס: חזור לעמדתך זקיף.

פיץ: כן המפקד!

פיץ חוזר לצעוד. ציקס פונה אליו.

ציקס: מה שמעת?

פיץ: שמעתי המפקד?

ציקס: צעקות?

פיץ: לא המפקד. שום כלום.

ציקס: אתה בטוח?

פיץ: אם אתה ממש מתקש המפקד, אז הייתה איזו צעקה, מעין "לא, לא" -

ציקס: אתה לא שמעת את זה מעולם.

פיץ: אני לא שמעתי דבר וחצי דבר המפקד.

ציקס: יפה מאוד. ומה ראית?

פיץ: את קצה המסדרון מכאן, והקצה השני שם.

ציקס: אתה זקיף מוצלח. מקצועי. אני אמליץ עליך לקידום מהיר הזקיף -

פיץ: פיץ.

ציקס: פיץ.

פיץ: תודה המפקד.

ציקס: טוב שלא שמעת. טוב שלא ראית... יש דברים, הזקיף פיץ, שלא נועדו לכל עין.

פיץ: העיניים שלי ראו לא מעט המפקד. הייתה לנו בת, לי ולאשתי גונדולה, היא -

ציקס: הקשב הזקיף פיץ! הנסיכה תכף תעבור כאן עם- עם- ה, ה, ה- הבת שלה -

פיץ: כן אדון. ראית אותה?

ציקס: את מי?

פיץ: את הדוכסית הקטנה?

ציקס: פיץ!

פיץ: סליחה המפקד.

ציקס: כשתעבור הנסיכה, אנחנו נעמוד כאן, ונשפיל מבט.

פיץ: ברור המפקד.

ציקס: קיבלתי הוראות ברורות פיץ. אסור לנו לראות את הנסיכה, אסור לנו לראות את הדוכסית הקטנה. הן כבר באות. תראה לי איך אתה משפיל מבט.

פיץ מוריד ראשו מטה.

ציקס: עוד!

פיץ מתכופף.

ציקס: עוד!

פיץ משתופף.

ציקס: עוד!

פיץ נשכב, כובש ראשו ברצפה.

ציקס: ואת ידיך זקיף מסדרון, אם אתה רוצה להישאר זקיף מסדרון ולא שאהפוך אותך למנקה המחראה המלכותית, על עיניך. כסה את עיניך פיץ!

פיץ מכסה את עיניו. ציקס עומד, משפיל מבטו. נכנסת הנסיכה עם התינוקת. הולכת לאט, לא מעזה להביט בתינוקת.

פיץ: הריח הזה... הריח...

פיץ מוריד את ידיו מעל עיניו לאט, רואה את הנסיכה, רואה את התינוקת. פוער פיו בתדהמה. מכסה עיניו בחזרה.

פיץ: (מחניק צעקה) אההה!

נלה: מה זה?

ציקס: (בראש מושפל) מה נסיכתי?

נלה: ציקס!

ציקס: כן גבירתי.

נלה: הרם ראשך, הרי כבר ראית.

ציקס: לא גבירתי, אני נשבע.

נלה: היית בחדר. שמעתי את קולך.

ציקס: הוד מעלתך-

נלה: בהמה, את קולך אני מכירה היטב. היית.

ציקס מרים ראשו, עדיין עוצם את עיניו.

נלה: פקח עיניך ציקס.

ציקס פוקח עיניו, מבועת.

נלה: קשה לראות מה? (ציקס מביט הצידה) לכאן! אל תפנה את מבטך. אתה גיבור, לא? אתה חייל גדול, ראש המשמר, לא יכול להביט בתינוקת? לא? איזה מפלצת עשית לנו ציקס, שור מטורף שכמוך... ארבעים שבועות ועוד יומיים נשאתי אותה. הריון שהחל בבחילה והסתיים בהקאה. תסתכל עליה!

ציקס מביט בתינוקת.

למי היא דומה לדעתך?

ציקס: אני לא יודע גבירתי-

נלה: אולי נשאל ברחבי הארמון? או שנערוך משאל עם. למי דומה הדוכסית הקטנה, לאמה או לאביה? גם אתה שומע בעיני רוחך את הצחוק? את הלעג?

ציקס: גבירתי, אני מבקש-

נלה: אין ספק שמוצאה מן הקוף. ציקס, מה עשית לי?

ציקס: גבירתי, לא עכשיו, לא כאן, לא ליד הזקיף-

נלה: מי? זה?

נלה ניגשת ובוטטת בפיץ.

נלה: קום!

פיץ מזנק על רגליו, מכסה את עיניו.

נלה: ראיתי אותך מציץ.

פיץ: מה? לא, לא, הוד רוממותה-

נלה: אה, דווקא כן, ולא רק הצצת, שמעתי אותך צועק, בשקט.

פיץ: אני לא צעקתי, הוד רוממותה, אני שיהקתי.

נלה: שיהקת?

פיץ: כן מעלתה, ככה- (מדגים שיהוק קולני)

נלה: אתה מעז לשהק בנוכחות הנסיכה שלך?

פיץ: גבירתי, אני מצטער, זה לא רצוני. אני סובל משהקת גוברת ברגעי לחץ.

נלה: תגיד ציקס, איך הליצן הזה חלק מהמשמר?

ציקס: יטופל גבירתי.

נלה: הוא משהק.

פיץ משהק שוב.

ציקס: תפסיק עם זה מיד!

פיץ: המפקד, אני לא שולט בזה-

נלה: חמור מן השיהוק הוא השקר זקיף קטן. אני מבדילה בין שיהוק לצעקה. ראיתי את עיניך מביטות בהשתאות.

פיץ: לא, הוד רוממותה, אני נשבע בכל אשר יש לי והיה ואולי עוד יהיה-

נלה: לך לא יהיה עוד כלום. ציקס-

ציקס ניגש אל פיץ ואוחז בו, מעקם את ידיו.

נלה: ספר לי מה ראית.

פיץ: לא כלום גבירתי!

נלה: ציקס-

ציקס מכה את פיץ.

נלה: את עיניך אולי כיסית, אבל אוזניך כבר שמעו יותר מדי. חייך בכל מקרה כבר הסתיימו. הם יכולים להסתיים עכשיו, מהר, ללא הרבה כאב. אבל הם יכולים להימשך בייסורים עוד זמן רב. ציקס שלנו יודע היטב את מלאכת שימור הגוף על סף המוות. ספר את האמת זקיף, ואולי תזכה לחסדיי.

ציקס מכה את פיץ.

פיץ: גבירתי, אני הרחתי-

נלה: הרחת? מה הרחת נבלה?

פיץ: ריח נפלא, ריח של ימים נשכחים, של תינוקת, כמו שהייתה לי ולאשתי גונדולה.

נלה: ומה ראית?

פיץ: ראיתי אותה, גבירתי, הוד רוממותה, תינוקת מדהימה, אין מה לומר.

נלה: אין מה לומר?

פיץ: אולי יש, אבל-

נלה מקרבת את התינוקת אל פיץ. הוא מסיט מבטו.

נלה: מה? לא מסוגל? תסתכל זקיף קטן. אמרתי לך להסתכל!

פיץ מביט בתינוקת.

נלה: מה חשבתי. מה כבר יכול לצאת מזיווג של אלוהות וסוג של... **(לציקס)** חיה. תגמור אתו. אחר כך בוא, קח אותה, ותחסל גם אותה. אין לדבר הזה קשר אליי. אם הנסיך ישאל, נולדה ללא רוח חיים המפלצת, פגומה, שעירה, מגובנת, מכוערת. שאלות?

ציקס: לא גבירתי.

נלה פונה לצאת, פיץ משתחרר מאחיזת ציקס, מחבק את ברכי הנסיכה.

פיץ: בבקשה, הוד רוממותה-

ציקס מתקרב, נלה מסמנת לו לעצור.

נלה: אתה רק מעכב לשווא את הבלתי נמנע.

פיץ: אני לא אדבר, לא אספר-

נלה: זהו?

פיץ: רגע, לפחות אפרד מאשתי גונדולה-

נלה: תמות כמו גבר!

פיץ: בבקשה, הקשיבי, רק כמה מילים אחרונות ודי-

נלה: מה אתה אומר ציקס? נאפשר לזקיף בקשה אחרונה לפני המוות?

ציקס: הוא היה מת למות. הוא יצטער על כל רגע שנשאר חי.

נלה: **(לפיץ)** דבר מהר.

פיץ: יש לי בקשה אחרונה. עצמי עיניך.

ציקס: פיץ-

נלה: רגע פר הרבעה מטומטם שלי, תן לו. בקשה אחרונה.

ציקס: אני לא סומך עליו.

נלה: איזו מן נסיכה אני, אם לא אפשר לזקיף קטן משאלה אחרונה לפני מותו? חוץ מזה, זה נחמד. כמו משחק. בוא נשחק זקיפון.

ציקס: גבירתי, אני מבקש ממך-

נלה: מה ציקס? רק לך מותר? רוצה לשחק אתי ציקס?

ציקס: נסיכתי-

- נלה: (בלעג) "נסיכתי" ... "גבירתי" ... קרא לי כפי שקראת לי כשעמדתי מולך עירומה.
- ציקס: הזקיף-
- נלה: הוא ייקח עמו לקבר את הידיעה שהנסיכה שלו זונה של חיילים. (אוחזת בפניו של ציקס. יורקת עליו) קרא לי זונה!
- ציקס: עזבי- (נלה סוטרת לו) זונה שלי, בבקשה-
- נלה: (לפיץ) מה אתה נחרד כל כך, זקיף קטן? רוצה גם? רוצה לזיין אותי? חסד אחרון עלי אדמות?
- פיץ: אני- רק רציתי- בסך הכל- אני פשוט- (משהק)
- נלה: (צוחקת) טוב. אמלא את בקשתך האחרונה.
- נלה עוצמת עיניה.**
- פיץ: עכשיו קרבי את הדוכסית אלייך.
- נלה מקרבת בקושי רב את התינוקת אליה.**
- פיץ: הריחי אותה.
- נלה מריחה את התינוקת.**
- פיץ: ריח של תינוקת... הריח לא משקר. כל עוד עינייך עצומות (פיץ עוצם עיניו) הריח לא משקר...
- פניה של הנסיכה משתנים, היא נאנחת. פוקחת עיניה לאט. ציקס חוטף את התינוקת מידי נלה.**
- נלה: מה אתה עושה?!
- ציקס: מה שצויות עליי לעשות.
- נלה: רגע-
- ציקס: הזקיף הקטן בלבד אותך גבירתי. הילדה הזאת לא יכולה לחיות.
- נלה: מי אתה גוש טמטום שתחליט?
- ציקס: נלה, תחשבי בהגיון.
- נלה: אני לא יכולה לעשות את זה ציקס. תריח אותה.
- ציקס: אין לנו ברירה. את תשכחי.
- פיץ: את לא תשכחי. לעולם.
- ציקס: תסתום את הפה! – תקשיבי נלה, אני אעשה את זה בלי כאבים בכלל. מה היא בכלל יודעת? מה היא מבינה? היא עוד לא הספיקה דבר. היא נזק, היא אסון. אם הנסיך יגלה-
- נלה: אבל הריח שלה-
- ציקס: ננסה שוב, עוד תוכלי לשוב ולהריח-
- פיץ: את לא! בכל פעם שתריחי את הריח הזה, את תזכרי הוד מעלתך. לנצח תזכרי. את רוצה לחוש כאב, אשמה, בכל פעם מחדש?
- ציקס: תסתום את הפה פיץ!
- נלה: תריח אותה!

ציקס: אתה מת.

נלה: ציקס תריח אותה עכשיו!

ציקס: לא! לא!

הדוכסית מכריחה את ציקס להריח. פניו מתרחבות. ציקס מחזיר בקושי רב את הדוכסית לנלה. מסמן לפיץ לבוא אליו. פיץ ניגש לעברו.

נלה: חכה. איך ידעת?

פיץ: אני לא ידעתי דבר גבירתי-

נלה: איך ידעת שהריח שלה-

פיץ: הייתה לנו ילדה פעם. לי ולאשתי.

נלה: גונדולה?

פיץ: כן, והיא מתה בחורף הראשון.

נלה: אהבת אותה?

פיץ: יותר משאהבתי בכל חיי.

נלה: מהרגע הראשון אהבת?

פיץ: מהרגע הראשון שהרחתי אותה.

נלה: מה היה שמה?

פיץ: הלנה.

נלה: היא הייתה יפה?

פיץ: אני לא זוכר הוד מעלתך.

נלה: אל תשקר.

פיץ: היא הייתה יפהפייה.

נלה: טוב שמתה.

נלה פונה לצאת. עוצרת.

נלה: תודה לך זקיף יקר. הצלת אותה. לפחות בינתיים. הלילה היא תחיה. אני אקרא לה הלנה. ראה זאת כמחווה של כבוד. אתה תמות מהר, בלי ייסורים. אתה מבין שעליך למות. אתה מבין למה. אסור שמישהו יידע.

נלה יוצאת. ציקס ופיץ מביטים זה בזה.

פיץ: ואני חשבתי שאקודם לתפקיד רב הזקיפים. אז זהו?

ציקס מתקרב אל פיץ.

פיץ: תעשה את זה מהר בבקשה.

טוב. זה הסוף של פיץ.

היה היה פיץ, ואיננו עוד.

רק בבקשה, מפקד,

תמסור לגונדולה שאהבתי אותה?

ציקס שולף את חרבו.

פיץ: איי, גונדולה אהבתי!

אני רואה את החיים עוברים לנגד עיניי

את רוב ימינו בילינו יחד גונדולה

ואת רוב לילותינו גם-

ציקס מניף את החרב.

רגע- אני נזכר עכשיו בפניה של בתי הקטנה

ריחה של הדוכסית עורר את הזיכרונות

ריחה של בתי עולה בי, ופניה מחייכות

היא הייתה כל כך יפה...

ציקס מחזיר את חרבו לנדן. לופת את פיץ ומתחיל לחנוק אותו. פיץ מחרחר.

פיץ: איזה ריח מוזר-

ציקס: תסתום כבר!

פיץ: ריח חדש, לא מוכר...

ציקס: בהמה, היא קוראת לי-

פיץ: זה הריח של המוות. הניחוח האחרון של חיי.

ציקס: אני הייתי בשבילה רק משחק.

פיץ: אבל היא ילדה אותה, והיא תאהב, עוד תראה-

ציקס: היא לא מסוגלת לאהוב.

פיץ: הקטנטנה תחבר ביניכם.

ציקס: כשהיא חייכה, הבת שלך, מה הרגשת?

פיץ: בבקשה ציקס, אתה מכאיב לי. אני מעדיף לשכוח.

ציקס: ענה לי!

פיץ: הרגשתי אושר עצום, אושר ללא גבול, הייתי כל כך שלם.

ציקס: אלוהים.

פיץ: כן, בדיוק. אתה אוהב אותה? את הנסיכה?

ציקס: כן.

פיץ: אתה רק צריך להריח.

ציקס: מה?

פיץ: עצום עיניך.

ציקס: למה?

- פיץ: תתרכז בריח, ריח האהבה, תמצא את דרכך אל לבה.
- ציקס: (עוצם עיניו) ככה?
- פיץ: (מתרחק לאט) בדיוק.
- ציקס: ומה עכשיו?
- פיץ: תתאר את מה שאתה רואה.
- ציקס: אני לא רואה דבר. חושך.
- פיץ: תאר את מה שאתה מרגיש.
- ציקס: אני עצוב פיץ, אני אולי ציקס הגדול, אבל עמוק בפנים יש ציקס קטן. קטן ממש כמוך... אפרוח בגוף של תרנגול... (מריח את ידיו) אהה... אני מבין עכשיו... הריח שלה- פיץ, אני חושב שאני יודע מה לעשות-
- פיץ חומק החוצה. ציקס מריח את כפות ידיו, ומתבשם מריח התינוקת על ידיו. פוקח עיניו.**
- ציקס: פיץ? בן זונה!
- ציקס יוצא בריצה. כעבור כמה שניות נכנסים הנסיכה (ללא התינוקת), אחריה ציקס המוביל את פיץ.**
- פיץ: בבקשה, אני מתחנן, תנו לי לחיות-
- נלה: (לציקס) מה עובר עליך?
- ציקס: אני מצטער, זה לא יקרה שוב-
- נלה: הוא יודע! ואתה נתת לו ללכת!
- ציקס: (מרים קולו) אז הוא יודע!
- נלה: מה זה?
- פיץ: אני לא אספר, אני מבטיח. אני נשבע. אני מוכן לשלם לכם. אני אתן את כל מה שיש לי, אנחנו נצא מהממלכה, לא נחזור לעולם, לא נאמר דבר לאיש-
- ציקס: נלה, אהובה שלי, הריח שלה, הוא על הידיים שלי, על הבגדים, בכל מקום... אני הבנתי עכשיו, אנחנו חייבים לגדל אותה. לא אכפת לי איך היא נראית. הריח שלה נלה, הריח-
- נלה: בוא. אהוב שלי.
- ציקס מתקרב אליה, מחבק אותה.
- ציקס: כשעצמתי את עיניי ראיתי אותנו יחד, אהובתי, עם הקטנה שלנו. נוכל לגדל אותה, רחוק, נברח, נמצא איזה בית, נחיה חיים פשוטים נלה, אמיתיים-
- נלה: (מלטפת את ציקס שמתחיל לייבב) ששש...
- נלה שולפת את חרבו של ציקס ונותנת אותה לפיץ. פיץ מבין מיד מה עליו לעשות. הוא מתנפל על ציקס והורג אותו.**
- פיץ: מה עשיתי?
- נלה: בדיוק את מה שהיה צריך לעשות.
- פיץ: בבקשה, תני לי ללכת.
- נלה: מפקד המשמר מת. יחי המפקד החדש.

- פיץ: מי? אני?
- נלה: שמך?
- פיץ: פיץ הוד רוממותה.
- נלה: פיץ... (מנסה את השם) פיץ... פצפון... תקרא לי זונה זקוף קטן.
- פיץ: מה? לא, הוד מעלתה-
- נלה: אתה מסרב לנסיכה שלך?
- פיץ: זונה!
- נלה: שוב.
- פיץ: זונה, זונה, זונה, זונה, זו-
- נלה: מספיק. טוב. אולי זה יילך. נראה...
- פיץ: אבל, אשתי-
- נלה: מה שמה אמרת? משהו מצחיק כזה, נו-
- פיץ: גונדולה.
- נלה: כן. שתבוא לארמון. היא תטפל בדוכסית. אתה תטפל בי.
- פיץ: כן גבירתי.
- נלה: תפנה את הגופה.
- פיץ: כן גבירתי.
- נלה: נו? למה אתה מחכה?

פיץ ניגש אל ציקס ומנסה להזיזו. נלה יוצאת.

פיץ: (גורר את ציקס) טוב... קודמתי הרבה מעבר למצופה. קצת חבל עליו, על ציקס. לא הייתה לי ברירה. איזה תינוקת חמודה ומכוערת. מפלצת של מתיקות ממש. נראית כמו קופיף מקומט. וכמה שערות... אולי עדיף שהנסיך לא יראה אותה. נראית בול כמו אבא שלה. גם הלנה שלנו נראתה בהתחלה כמו חציל מיובש. לכן קראנו לה הלנה. שתגדל להיות יפה. אחרי כמה ימים, הפנים נפתחו, העיניים נפקחו, ושכחתי לגמרי איך נראתה בהתחלה... גונדולה תשמח לחיות בארמון. זה ממש שיפור תנאים. אני אגיד לה, היי גונדולה, חשבת פיץ לא יכול, לא מסוגל, פיץ קטן, פיץ בסך הכל זקוף, לא גונדולה, לא, פיץ גדול, ענק, פיץ המפקד עכשיו, והיא, פיץ, למה רק מפקד המשמר, אולי אחראי אבטחה ראשי? אולי שר הצבא? למה לא מנהל ארמון? למה לא ככה, ולמה לא ככה, ואני אגיד לה, גונדולה, נוכל מדי פעם להריח אותה, את הדוכסית הלנה המכוערת. לא יהיה לגונדולה אכפת שהיא מכוערת. בינינו, גם גונדולה זו לא המציאה הכי גדולה. אז היא תבוא לארמון, תריח אותה פעם אחת, ותרצה להישאר. כן... (מוציא את הגופה. צועד ימינה ושמאלה)

אני בסך הכל מרוצה מהחיים. לא מתלונן.

(צועד)

לא חסר לי דבר...

פסוק.

